

Blogi: Turkin talous sinnittelee poliittisten riskien keskellä

22.8.2016 – Blogi

KIRJOITTAJA

Heli Simola

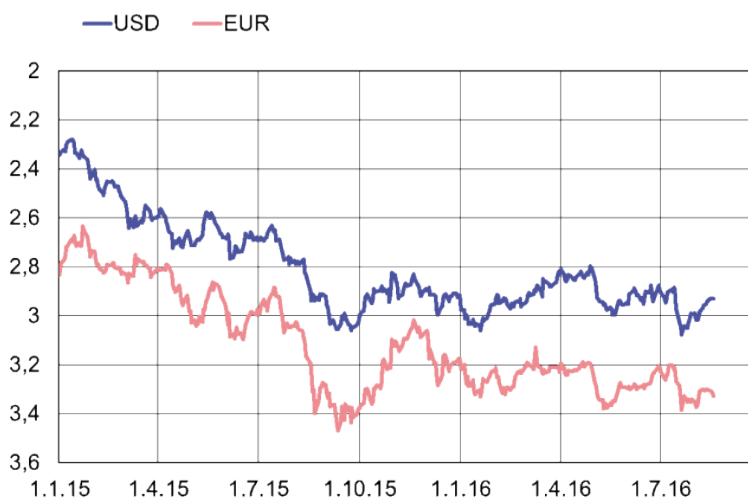
Vanhempi ekonomisti

Turkkiin kohdistui jälleen uusi shokki heinäkuussa, kun joukko maan armeijan sotilaita järjesti vallankaappausyrityksen 15.7. Yritys tyrehtyi melko nopeasti, ja talouden kannalta sen välittömät vaikutukset ovat jääneet rajallisiksi. Turkin talouskehitykseen kohdistuva epävarmuus on kuitenkin jälleen lisääntynyt, mikä voi vaikeuttaa maan ulkoista rahoitusasemaa, rajoittaa investointeja sekä viivyttää talouspolitiikassa tarvittavia uudistuksia.

Heinäkuun vallankaappausyritys näkyi valuutta- ja rahoitusmarkkinoilla, mutta välittömät markkinavaikutukset jäivät lyhytaikaisiksi. Yritys alkoi perjantai-iltana ja seuraavana maanantaina Istanbulin pörssi laski 7 %, ja liiran dollarikurssi heikkeni vajaat 3 % (kuviot 1 ja 2). Turkin keskuspankki ilmoitti olevansa valmis tarjoamaan pankeille niiden tarvitseman määrän likviditeettiä ja ryhtyvänsä tarvittaessa kaikkiin toimiin rahoitusjärjestelmän vakauden turvaamiseksi. Viikon lopulla pörssi kääntyi taas nousuun, liira alkoi vahvistua ja korot pankkienvälisillä markkinoilla laskivat. Poliittisen tilanteen tasaannuttua Turkin markkinoita on tukenut viime viikkoina myös kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden positiivisempi tunnelma.

Kuvio 1.

Turkin liiran kurssikehitys

Lähde: Macrobond.
22.8.2016
eurojätalous

Kuvio 2.

Istanbulin pörssi-indeksi

Lähde: Macrobond.
22.8.2016
eurojätalous.fi

Vallankaappausyrityksen seurauksena luottoluokittaja Standard&Poor's laski Turkin luottoluokitusta yhdellä pykälällä syvemmälle spekulatiiviseen luokkaan. Muut keskeisimmät luokittajat Moody's ja Fitch ovat säilyttäneet Turkin investointiluokassa (alimmalla mahdollisella luokituksella), mutta todenneet riskien lisääntyneen. Jos jompikumpi pudottaisi Turkin investointiluokasta, se voisi vaikeuttaa huomattavasti Turkin ulkomaisen rahoituksen saatavuutta. Monet institutionaaliset sijoittajat voivat

sijoittaa vain sellaisiin kohteisiin, joilla on investointiluokitus vähintään kahdelta kolmesta keskeisimmästä luokittajasta.

Turkki on riippuvainen ulkomaisesta rahoituksesta. Turkin vaihtotaseen alijäämä on edelleen 30 miljardia dollaria (4 % bruttokansantuotteesta), vaikka se onkin supistunut viime vuosina selvästi lähinnä öljyn hinnan laskun vuoksi. Alijäämää on rahoitettu pitkälti lyhytaikaisella ulkomaisella velalla. Seuraavan 12 kuukauden aikana Turkin (lähinnä yrityssektorin) ulkomaista velkaa erääntyy yhteensä 170 mrd. dollaria (24 % BKT:stä). Turkin valuuttavarannon arvo (pl. kulta) oli kesäkuun lopussa 100 mrd. dollaria, mikä vastaa 5 kuukauden tuonnin arvoa. Keskuspankilla on kuitenkin valuuttavelkaa lähes 80 mrd. dollaria lähinnä kotimaisten pankkien keskuspankkiin varantovaatimusten täyttämiseksi tekemien valuuttatalletusten vuoksi. Mahdollisten maksuvalmiusongelmien ilmaantuessa keskuspankin käytettävissä olevat valuuttapuskurit ovat siis rajalliset. Turkin rahoitustilanne on kuitenkin ollut samanlainen jo useamman vuoden ajan ja toistaiseksi ulkomaiset luotot on pystytty uusimaan.

Heikentynyt liira lisää kuitenkin ulkomaisen velan maksuun kuluvia menoja ja kiihdyttää Turkin jo ennestään nopeaa inflaatiota. Heinäkuussa vuosi-inflaatio ylitti selvästi keskuspankin 5 prosentin tavoitteen ja oli 9 %. Myös inflaatio-odotukset ovat pysyneet 7-8 prosentin tuntumassa. Keskuspankki on keväästä lähtien vähitellen keventänyt korkopolitiikkaansa. Sekä IMF että OECD ovat varoittaneet, että inflaatiotavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kireämpää rahapolitiikkaa.

Turkin talouskehitys on ylipäänsä pysynyt yllättävänkin vahvana viime aikoina ottaen huomioon maahan kohdistuneet merkittävät shokit, kuten lähialueiden sotilaalliset konfliktit ja niistä seuranneet pakolaisvirrat, Turkissa tapahtuneet terrori-iskut sekä Venäjän viime vuoden lopussa Turkille asettamat talouspakotteet. Viime vuonna Turkin talous kasvoi 4 % ja tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä lähes 5 % vuotta aiemmasta. Kasvua on tukenut erityisesti kotimainen kulutus, jossa on näkynyt mm. tämän vuoden alussa toteutettu minimipalkkojen 30 prosentin korotus ja vaalilupauksen täyttämiseen liittyvä julkisten menojen kasvu. Myös yli 2,5 miljoonaan noussut pakolaismäärä on osaltaan lisännyt sekä yksityistä kulutusta että julkisia menoja. Budjettialijäämä on kuitenkin toistaiseksi pysynyt suunnitellussa noin 1 % BKT:ssä, josta sitä on määrä supistaa vähitellen seuraavina vuosina.

Geopoliittisten ongelmien ja terrori-iskujen aiheuttama lisääntynyt epävarmuus on kuitenkin vähentänyt investointeja ja Turkkiin suuntautuvaa matkailua. Tammi-kesäkuussa Turkin matkailupalveluista saamat vientitulot supistuivat lähes 30 % vuotta aiemmasta. Venäjän Turkille asettamien pakotteiden vuoksi venäläismatkailijoiden virta Turkkiin tyrehtyi lähes täysin ja ne rajoittivat osin myös Turkin muuta vientiä Venäjälle. Nyt maat ovat alkaneet palauttaa suhteitaan ja Venäjä on ilmoittanut poistavansa pakotteet vähitellen, mikä voi tukea Turkin ensi vuoden kasvua.

Toistaiseksi vallankaappausyrityksen vaikutuksia Turkin talouskehitykseen on arvioitu varovasti. Vallankaappausyrityksen jälkeen on julkaistu vasta muutamia ennusteita ja niitä on laskettu korkeintaan vähän, mutta riskien nähdään kasvaneen. Turkille ennustetaan edelleen 3-4 prosentin BKT-kasvua sekä tälle että ensi vuodelle (taulukko 1). Pidemmällä aikavälillä vallankaappausyritys vaikeuttanee edelleen Turkin talouskasvun

edellytyksiä. Se lisää poliittista epävarmuutta ja siten heikentää investointihalukkuutta. Säästämisen ja investointien lisääminen on kuitenkin keskeistä maan tulevan kasvun tukemiseksi. Lisäksi tarvittavien talousuudistusten toteuttaminen voi jälleen lykkääntyä poliittisen johdon keskittyessä muihin kysymyksiin.

Taulukko 1. Ennusteita Turkin BKT:n kasvulle vuosina 2016 ja 2017

	2016	2017
IMF (huhtikuu)	3,8	3,4
EBRD (toukokuu)	3,2	3,4
OECD (kesäkuu)	3,9	3,7
Maailmanpankki (heinäkuu)	3,5	3,5
Consensus Economics (elokuu)	3,3	3,2

Avainsanat

talouskasvu, talouskehitys, taloustilanne, BOFIT